

Beregningsmetode fra Oxford viser lavere drivhuseffekt af metan fra dansk kvægbrug

Forskere fra Oxford Universitet står bag ny beregningsmetode for drivhuseffekt, som passer bedre til metan. Med metoden bliver drivhuseffekten af metan fra dansk kvægbrug mindre end med den hidtidige metode.

I de officielle danske opgørelser af udledning af drivhusgasser opgøres CO₂e efter den såkaldte GWP100-metode, som er beskrevet af FN's Klimapanel. I opgørelserne bidrager metan fra dyr og husdyrgødning med 39 pct. af landbrugets drivhusgasser.

GWP100-metoden estimerer det globale opvarmingspotentiale, også kaldet drivhuseffekten, af en gas over en 100-årig tidshorizont. Dette gælder både CO₂, metan og lattergas, hvor GWP100 angiver, at metan er en 28 gange stærkere drivhusgas end CO₂.

Gennem flere år har forskere fra Oxford Universitet imidlertid arbejdet på en mere klimatologisk korrekt måde at beregne drivhusgaseffekten af kortlivede drivhusgasser som metan og sejlivede drivhusgasser som CO₂. Den nye metode kaldes GWP* eller GWP-stjerne.

Tager højde for nedbrydning

Det stærke ved den nye beregningsmetode er, at den i højere grad tager hensyn til, at metan nedbrydes i atmosfæren og beskriver, hvilken betydning en reduceret eller øget udledning af metan har for temperaturstigningen de næste 100 år. Den nye beregningsmetode er ligeledes beskrevet i FN's klimapanel's rapport fra 2021.

"I modsætning til CO₂, som ophobes i atmosfæren, bliver metan løbende nedbrudt over en periode på ca. 12 år. Hvis man tager forskerne fra Oxfords beregninger og holder dem op mod den udvikling, vi ser og har set i dansk kvægbrug med en faldende kvægpoptation og formentlig en lavere udledning af metan, konkluderer de, at der er en markant mindre drivhuseffekt, end når man gør det op efter GWP100-meto-

den," siger chefkonsulent Nicolaj Ingemann Nielsen fra SEGES Innovation.

En kølende effekt på klimaet

Beregningerne fra universitetet i Oxford viser også, at hvis man kan reducere udledningen af metan fra køerne yderligere, vil der reelt opstå, hvad man kalder en kølende effekt på klimaet.

"Det er vigtigt at understrege, at metan fortsat er en drivhusgas, mens den er i atmosfæren, men at den nye metode netop tager hensyn til, at metan omsættes i atmosfæren. Således vil kvæg fra lande med stagnerende eller faldende metanudledning bidrage med betydeligt mindre drivhuseffekt end efter GWP100-metoden, som anvendes i nationale opgørelser i dag," siger Nicolaj Ingemann Nielsen.

Hvad sker nu?

GWP100 bruges af de 196 lande under Parisaftalen i de nationale klimaopgørelser, der hvert år indrapporteres til FN.

Derfor skal man ikke forvente, at denne metode ændres til GWP* lige med det samme. Samtidig er GWP*-metoden også relativt ny, og derfor er forskningsmiljøer flere steder i verden i gang med at studere og sammenligne de forskellige metoder.

Læs mere i artiklen *Beregningsmetode fra Oxford viser lavere drivhuseffekt af metan fra dansk kvægbrug* på Landbrugsinfo.

VIL DU VIDE MERE: NICOLAJ INGEMANN NIELSEN, NCN@SEGES.DK

Landbrug & Fødevarer Kvæg:

Vi skal stadig strænge os an for at mindske vores udledninger

Det er dejligt, at der kommer forøget fokus på denne anderledes måde at opgøre metans drivhuseffekt. Standardmetoden, der bruges nationalt og internationalt, er for simpel, og det betyder, at den overdriber metans opvarmningseffekt, når vi er i en situation med faldende udledninger som i Danmark. Det er et budskab, som længe er blevet bagatelliseret og ignoreret.

Når det er sagt, er det vigtigt at understrege, at vi som kvægbrugere stadig skal strænge os an for at reducere vores metanudledning mest muligt. Vi har på

linje med alle andre fortsat et ansvar for at nedbringe den globale opvarmning.

Faktisk viser den nye opgørelsesmetode, at en mindsket metanudledning fra kvægbruget kan have en hurtigere effekt på den globale opvarmning, end man hidtil har troet. Derfor vil en reduktion af metanudledningen fra køerne være et vigtigt bidrag i kampen mod global opvarmning, men det kan ikke stå alene – samfundets generelle CO₂-udledning fra fossile kilder som olie og gas skal også nedsættes markant.

Sektordirektør Ida Storm, Landbrug & Fødevarer Kvæg

Nedbørsrekord:

Vandet truer os nu fra alle sider

Søer på markerne, afgrøder under vand og åer, der går over deres bredder.

Danske landmænd er udfordret af vand, og der findes desværre ikke et quick fix.

Derimod er løsningerne forskellige fra bedrift til bedrift og fra område til område.

2023 blev et rekordår, når det gælder nedbør. Skyerne kastede tæt på 1.000 millimeter regn, sne og slud over landet, og nedbøren er ikke registreret højere, siden DMI begyndte at måle på landsplan i 1874.

De store mængder vand giver dyrkningsmæssige ulemper i form af fx pletter i marken med ødelagte afgrøder og store arealer, som er så vandlidende, at der ikke kan arbejdes i dem.

SEGES Innovation gennemførte i 2023 en spørgeskemaundersøgelse, hvor mere end 800 landmænd svarede på spørgsmål om deres udfordringer med våde og vandlidende marker. Tendensen i besvarelserne er tydelig:

"Landmændene oplever i stigende grad udfordringer med vand. De erfarer markante udbyttetab, og på nogle arealer må de helt opgive dyrkningen. Udfordringerne

opleves over hele landet, og det er ikke isoleret til bestemte områder," fortæller Rikke Krogshave Laursen, afdelingsleder i SEGES Innovation.

Ingen quick fix af udfordringer

Modsat tidligere kommer vandet nu fra alle sider: Fra oven i form af nedbør, fra siden som oversvømmelser fra vandløb og nedefra i form af et stigende, terrænnært grundvandsspejl.

Intet tyder desværre på, at der er et quick fix af udfordringerne med vandmasserne. Ifølge konsulent Ditte Olsen fra SEGES Innovation er den ideelle løsning forskellig fra bedrift til bedrift og fra område til område.

"På dyrkningsfladen har landmanden bl.a. mulighed for at dræne eller alternativt planere marken, hvis den er rimelig

flad. Nogle løsninger kan man måske klare selv, mens andre løsninger skal udføres af en entreprenør," forklarer Ditte Olsen.

Reglerne skal overholdes

Uanset, hvem der udfører drænarbejdet, skal man sikre sig, at man overholder reglerne, lyder det fra jurist Malthe Juel Strandby fra Landbrug & Fødevarer.

"Bredejere har ret til at dræne til vandløb, der ligger på eller støder op til egen grund, og kun til åbne, naturlige vandløb. Andre typer dræning som dybere dræning end til den for dyrkningen nødvendige dybde eller dræning til gravede kanaler, pumpekanaler, rørledninger og rørlagte vandløb kræver dog kommunes tilladelse," siger Malthe Juel Strandby.

Derfor anbefaler han, at man for en sikkerheds skyld forhører sig hos kommunen, inden man går i gang.

Landmand:

En fordel for lodsejere at forenes i vandløbslaug

En af de landmænd, som oplever udfordringerne med vand, er Niels Iversen, som ved Tinglev dyrker 190 hektar sandjord og i stalden har 40 limousine-kødkvæg.

"Vandet udfordrede vores aktiviteter i foråret i forhold til kornafgrøderne. I forhold til majs skal vi vælge sorter, som gør, at høsttidspunktet ikke ligger for langt hene i efteråret, hvor vi også kan opleve de våde marker. De udfordrer også dyrkning af roer og kartofler," siger Niels Iversen.

Den sønderjyske landmand er medlem af Sønderå – Gammelå Vandløbslaug, som dækker området fra Padborg i øst til Ly-

dersholm mod vest. I laugets kan alle områdets lodsejere være medlem, og Niels Iversen takkede i 2018 ja til formandsposten efter at have siddet i bestyrelsen siden laugets oprettelse i 2014.

Interesseret i vandløb

Vandløb har Niels Iversens interesse, fordi der netop her er fokus på afvanding, og fordi markvandingstilladelse er bundet op på vandløbenes tilstand.

"Reelt set er nogle af de modificerede vandløb – hernede kalder vi dem kanaler – at betragte som åbne dræn. Vi oplever

For at komme vandudfordringerne til livs er Niels Iversen fra Tinglev sammen med andre lodsejere med i et vandløbslaug, hvor de diskuterer løsninger og har fælles dialog med kommunen.

Mere komplekst ved åer og vandløb

Det er straks mere komplekst, hvordan og hvem der skal sikre en god afvanding fra åer og vandløb, lyder det fra SEGES Innovations Rikke Krogshave Laursen:

"Først og fremmest skal man undersøge, om det er et privat eller et offentligt vandløb, fordi det definerer, hvem der skal foretage vedligeholdelsen. Denne kan bl.a. være grødeskæring, oprensning af mudder eller at fjerne træer eller andet, som bremser afvandingsvejen."

"I offentlige vandløb er det vandløbsmyndigheden, som har ansvaret for vedligeholdelsen samt for at sikre, at vandløbsregulativerne overholdes. Det er altid en god ide at afklare med myndighederne, om det, man i private vandløb vil foretage, er lovligt," tilføjer hun.

Vedligehold eller regulering

Ved vandløb og åer skal du være opmærksom på forskellen mellem at vedligeholde og regulere. Hvis du fjerner grøde eller et gammelt træ, vil det være vedligehold, mens det vil være regulering at grave et vandløb dybere, hvilket kræver tilladelse fra myndighederne, typisk kommunen.

Helhedsorienterede løsninger

Hvis du oplever massive mængder vand på dyrkningsfladen langs vandløb eller omkring fjorde, kan det være, at de såkaldt helhedsorienterede klimatilpasningsløsninger skal i spil.

Her forsøges det at tackle konsekvenserne af klimaforandringerne ved at se på udfordringerne i et opland og finde løsninger, der skaber synergier og merværdi for flere interessenter. Løsninger, der kan inddrages herunder, er fx diger, sluser, pumper, vandparkering, omløb, miniådale og vådområder.

Løsninger som disse må du som lodsejer ikke selv implementere – det skal ske i samspil med myndighederne.

Hør landmand Niels Iversen, jurist Malthe Juel Strandby og klimaekspertene Rikke Laursen og Ditte Olsen fortælle om udfordringer og løsninger med vand i denne podcast

VIL DU VIDE MERE: RIKKE KROGSHAVE LAURSEN, RILA@SEGES.DK
ELLER MALTHE JUEL STRANDBY, MST@LFDK

nu, at nogle vandløb længere mod vest næsten hvert år løber over deres bredder og skaber yderligere udfordringer. Derfor er det i vandløbslauget også vores interesse at danne et overblik over udfordringerne i hele området og tage en debat med myndighederne ud fra det," fortæller Niels Iversen.

Holder frustrationerne internt

Han fortæller, at de syv lodsejere, som er medlemmer af bestyrelsen i lauget, mødes flere gange om året omkring de udfordrede steder for at diskutere mulige løsninger.

"Vi får debatteret de største udfordringer, og vi kommer nok også af med

et par frustrationer internt. Så samler vi vores erfaringer og forslag, så vi kan præsentere det, når vi efterfølgende har møde om vandløbsvedligeholdelse med Aabenraa og Tønder kommune. Det har givet en mere konstruktiv dialog," siger Niels Iversen.

Lauget har fx haft dialogmøder i felten med to-tre personer fra forvaltningen i Aabenraa Kommune om alt fra grødeskæring til sandpuder.

"Det er klart vores oplevelse, at når vi kommer som vandløbslaug, bliver vi i højere grad lyttet til, end hvis vi hver især skulle have haft dialogen med kommunen."

Kom til Kvægkongres 2024

Kvægkongres 2024 samler alle i branchen om det nyeste inden for moderne og bæredygtig kvægproduktion.

Det storstilede arrangement afholdes i Herning 26.-27. februar, og årets program er spækket med faglige indlæg, debatter og workshops med deltagelse fra førende eksperter, forskere, landmænd, rådgivere og interessenter omkring den danske kød- og mælkeproduktion.

I år kan du blandt andre møde Trine Krebs, maddebattør og grøn chef i Food Organisation of Denmark, Alex Datema, direktør for fødevarer- og landbrugsproduktion i Holland, Mark Hausted, mælkeproducent fra Hausted Jersey, og Terese Jarltoft, slagtekalverrådgiver fra SAGRO.

Læs hele programmet og tilmeld dig på www.kvaegkongres.dk

Kender du årets kvægelev?

Kender du årets kvægelev? Så er det nu, du skal indstille vedkommende til prisen som "Årets elev i kvægproduktion 2024".

For at den elev, du vil indstille, kan være med i opløbet, har vi brug en kort video på max. 4 minutter. Her skal eleven selv og du som leder, kollega eller underviser uddybe, hvorfor eleven er en gevinst for arbejdspladsen, hvorfor eleven er en god ambassadør for branchen, og hvorfor hun eller han bør vinde prisen.

Indsend video af dig og eleven sammen med jeres navn, adresse og telefonnummer senest 1. feb. 2024 til jelr@seges.dk.

Læs mere på www.kvaegkongres.dk/arets-elev

Lovforslag om drikkevand

Regeringen har udarbejdet et lovforslag som led i akutplanen for beskyttelse af drikkevandet. Formålet er at styrke beskyttelsen af drikkevandet ved fremover at forpligte kommunerne til at sikre beskyttelsen af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), hvor der efter kommunens risikovurdering er en risiko for forurening ved erhvervs-mæssig anvendelse af pesticider.

I dag er dette ikke et krav, men blot en mulighed efter reglerne i Miljøbeskyttelsesloven og i Vandforsyningsloven. I lovforslaget er der lagt op til at lave en kommunal handleplan til at udstede påbud eller forbud mod erhvervs-mæssig anvendelse af pesticider i de BNBO, hvor kommunen finder det nødvendigt.

Efter høringsfristen skal lovforslaget behandles af Folketinget med høringssvarene in mente.

3 nye påmindelser:

DMS hjælper

med at holde styr på medicinregnskabet

Fødevarerstyrelsens kontrol har desværre vist udfordringer med korrekt medicinbehandling på kvægbedrifter. Tre nye påmindelser i DMS hjælper til at undgå fejl.

Når et dyr behandles, skal behandling og medicinforbrug registreres samme dag, som behandlingen udføres, hvis man har besætningsdiagnoser uden øvre ordinationsperiode. Desuden skal medicinregnskabet til enhver tid stemme.

Desværre har Fødevarerstyrelsens kontrol vist, at for mange kvægbedrifter har udfordringer med at leve op til dette. Landbrug og Fødevarer Kvæg har derfor taget initiativ til, at der gøres særligt opmærksom på registrering og afstemning af medicin i DMS. Det sker med tre påmindelser, der gerne skal hjælpe med at undgå disse fejl fremover.

NY Afstemning af medicinbeholdning

Hvis du ikke har afstemt en medicinbeholdning inden for de sidste 30 dage, vil du få en påmindelse med genvej til Medicinregnskabet under Aktuelt.

NY For sen indberetning af behandlinger

For at øge opmærksomheden på, at registreringer udføres rettidigt, vil du få en påmindelse, hvis du udfører registreringen på en anden dato, end behandlingen er udført.

NY Egenbehandling af mælkefeber

Det er vigtigt, at egenbehandling af mælkefeber sker i 100 pct. overensstemmelse med loven. Overholdes det ikke, kan det få konsekvenser for alle kvægbrugeres mulighed for selv at førstegangsbehandle mælkefeber, og den samlede branche har et stærkt ønske om at øge fokus på dette. Hvis du registrerer mælkefeberbehandlinger på dyr, der ikke overholder kriterierne for egenbehandling af mælkefeber, får du derfor en dialogboks, der fortæller, at mælkefeberbehandling kun er lovlig under konkrete omstændigheder.

Påmindelserne om afstemning af medicinbeholdning og indberetning af behandlinger er kun aktuelle for bedrifter med sundhedsaftale, tilvalgsmodul 2 med ordineringsperiode uden fastsat øvre tidsgrænse og tilvalgsmodul 1 med ordineringsperiode uden fastsat øvre tidsgrænse.

VIL DU VIDE MERE: IDA TINGMAN MØLLER IDTM@LF.DK
ELLER NINA KLOSTER NNK@SEGES.DK

Podcastserie sætter spot på kunstig intelligens i kvægbruget

Kunstig intelligens buldrer frem – også i kvægbruget. Hvis du er nysgerrig på de nye værktøjer, kan du lytte med i ny podcastserie.

Der er ingen tvivl om, at ny teknologi som kunstig intelligens kan være med til at optimere mælkeproduktionen, hvis den bruges rigtigt. Teknologien kan dog desværre også lede til fejltolkninger, hvis den anvendes forkert.

Derfor kan det være nyttigt med en basal viden om, hvordan den kunstige intelligens virker, så du bedre kan tolke det output, du ser fra fx aktivitetsmålere, malkesystemer og

it-programmer. Indsigt i kunstig intelligens og teknologiforståelse kan også hjælpe, hvis du står over for en investering i en ny teknologisk løsning.

Lyt dig til mere viden

Du kan nu blive klogere på kunstig intelligens i kvægbruget, mens du arbejder, kører bil eller noget helt tredje. SEGES Innovation har nemlig produceret to podcastepisoder om emnet, og flere er på vej.

Du kan finde dem på fx Spotify, Apple Podcast eller din foretrukne podcastspiller eller lytte dem ved at scanne QR-koden.

Glæd dig også til episoder om kunstig intelligens og klovregistrering og kunstig intelligens og kamerateknologi til overvågning af køerne i stalden.

VIL DU VIDE MERE: THOMAS ANDERSEN, THA@SEGES.DK